Stanovisko Sekce perinatologie a fetomaternální medicíny ČGPS JEP k postupu při prolapsu pupečníku u těhotné ženy v rámci poskytování přednemocniční neodkladné péče

1. V rámci přednemocniční péče nelze garantovat stejný perinatální výsledek jako při péči poskytované ve zdravotnickém zařízení lůžkového typu s adekvátním materiálním a personálním zabezpečením k řešení této akutní komplikace v průběhu těhotenství nebo porodu. Neprovedení opatření a intervencí, které jsou standardně realizovány v lůžkovém zdravotnickém zařízení lékařem nebo porodní asistentkou, nelze v podmínkách přednemocniční péče považovat za chybu postupu.
2. Mezi povinnou výbavu vozidla zdravotnické záchranné služby nepatří intravenózní léčivé přípravky s tokolytickým účinkem, určené k potlačení kontrakční činnosti dělohy.
3. Zdravotnický záchranář v ČR má kompetence vymezené vyhláškou č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, podle níž může provádět neodkladné výkony v rámci probíhajícího porodu a zajistit ošetření novorozence. Vaginální vyšetření těhotné ženy však vyžaduje značnou zkušenost a v podmínkách přednemocniční péče nelze očekávat správnou identifikace palpovaných struktur.

Opatření v přednemocniční neodkladné péči

4. Pupečník vyhřezlý (prolabující) před zevní rodidla se nesmí reponovat ani zatlačovat zpět. Je nutné zajistit jeho krytí sterilní rouškou zvlhčenou fyziologickým roztokem, aby se zabránilo jeho zasychání.
5. Těhotnou ženu je při transportu vhodné uložit do horizontální polohy s podložením pánve klínem nebo polštářem k za účelem vyvýšení pánve, pokud tuto polohu dobře toleruje a nedochází k rozvoji symptomů aorto-kaválního syndromu (přibližně u 10-20 % gravidit). V případě rozvoje těchto symptomů je nutné těhotnou ženu polohovat na levý bok, pokud to podmínky transportu dovolí. Alternativně je možné se pokusit manuálním tlakem přes břišní stěnu přesunout dělohu směrem doleva ke zlepšení hemodynamického stavu.
6. Je nutné zajistit dostatečnou oxygenaci těhotné ženy a prevenci hypotenze.
7. Neprodleně informovat zdravotnické zařízení lůžkového typu s porodním sálem, do kterého bude těhotná žena transportována, o vzniklé komplikaci.
8. Zajistit neodkladný transport do zdravotnického zařízení lůžkového typu s porodním sálem s maximálním důrazem na minimalizaci časové prodlevy.